

Työttömyysturva on järjestettävä jatkossakin jäsenmaiden kansallisen tason ratkaisulla

Lakisääteinen sosiaaliturva on EU:ssa kansallisen tason asia. EU:lla ei ole toimivaltaa antaa jäsenmaita sitovaa lainsäädäntöä sosiaaliturvan sisällöstä eli esimerkiksi etuuksista, niiden saantiehdoista ja tasosta sekä rahoituksesta.

Niin sanottu koordinaatioasetus on ainoa poikkeus EU:n ja jäsenmaiden väliseen päätösvalan jakamiseen sosiaaliturvassa. Asetuksen tarkoituksena on edistää työvoiman liikkuvuutta oikeudella saada etuuksia asuinmaasta riippumatta, poistamalla velvollisuus järjestää sosiaaliturva useaan kertaan samalle ajalle ja estämällä sosiaaliturvan aukkojen syntyminen työvoiman siirtyessä jäsenmaasta toiseen.

Vaikka EU:lla ei ole toimivaltaa sosiaaliturvassa, aika ajoin nousee esiin ajatuksia EU-tason sääntelyn ulottamisesta sosiaaliturvaan ja erityisesti työttömyysturvaan ja sen rahoitukseen. Näiden ideoiden ydin on rahoituksen yhteisvastuu. Sen seurauksena jäsenmaat osallistuisivat toistensa työttömyysturvajärjestelmien rahoittamiseen.

Yksi pitkään esillä ollut yhteisvastuullisuuden toteutustapa on työttömyysturvan jälleenvakuutusjärjestelmä. Jäsenmaat tasaisivat työttömyysvakuutusjärjestelmien kustannuksia ottamalla eräänlaisen jälleenvakuutuksen, johon liittyy velvollisuus maksaa vakuutusmaksua ja oikeus saada korvauksia saantiehtojen toteutuessa.

Toinen keskusteluun nostettu yhteisvastuun malli on lainajärjestely, jossa EU ottaa lainaa markkinoilta ja lainaa sitä edelleen jäsenmaille työttömyysturvamenojen kattamiseen (vrt. SURE-mekanismi). Järjestelmä hyöty perustuisi siihen, että EU saa lainaa markkinoilta jäsenmaita edullisimmilla ehdoilla. Jäsenmaat takaisivat EU:n ottamat lainat.

EK:n viestit päätöksentekijöille

- EU:n ja jäsenmaiden välinen työnjako työttömyysturvassa on edelleen tarkoituksenmukainen. EU:lla ei tule olla toimivaltaa antaa jäsenmaita sitovaa lainsäädäntöä työttömyysturvasta.
- Sosiaaliturvan kustannuksia ei tule siirtää jäsenmaiden yhteiselle vastuulle. Jäsenmailla on oltava jatkossa riittävät kannusteet huolehtia sosiaaliturvajärjestelmien rahoituksellisesta ja sosiaalisesta kestävydestä kansallisilla ratkaisulla.
- Koordinaatioasetus mahdollistaa työvoiman liikkumisen jäsenmaasta toiseen ilman pelkoa etuuksien menettämisestä tai kahdenkertaisesta vakuuttamisesta. Asetuksen sisältö on kunnossa.

Lisätietoja:

Ilkka Oksala, johtaja, Työelämä, puh. +358 50 301 8590, ilkka.oksala@ek.fi

Vesa Rantahalvari, johtava asiantuntija, Työelämä, puh. +358 40 544 4609, vesa.rantahalvari@ek.fi

Antti Tanskanen, asiantuntija, Työelämä, puh +358 40 590 0702, antti.tanskanen@ek.fi